Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004722

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-08-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: наказ ЗНУ від 08.09.2026 № 400

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Полєжаєв Юрій Григорович
2. Yuriy Polyezhayev

Кваліфікація: к.соц.комунік., доцент

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9160-6945

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 48177 Філологія

Дата захисту: 19-08-2026

Спеціальність за освітою: Мова та література (англійська)

Місце роботи здобувача: Відокремлений структурний підрозділ "Запорізький гуманітарний фаховий коледж Національного університету "Запорізька політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 37255750

Місцезнаходження: вул. Яценка, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15032

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.41.21

Тема дисертації:

1. Когнітивний і комунікативно-прагматичний аспекти фразеологізмів австралійського варіанта англійської мови

2. Cognitive and Communicative-Pragmatic Aspects of Phraseologisms in Australian National Variety of English

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено дослідженню фразеологізмів австралійського варіанта англійської мови в когнітивному й комунікативно-прагматичному аспектах. Актуальність роботи зумовлена потребою у вивченні національно маркованих одиниць як знаків культури, у яких відображено мовну картину світу, історичний досвід і поведінку австралійців. Мета роботи полягає в аналізі когнітивних механізмів формування й комунікативно-прагматичних властивостей фразеологізмів. Для її досягнення узагальнено теоретичні засади фразеологічних студій, визначено джерела, чинники й способи фраземотворення, схарактеризовано структурно- семантичні особливості фразеології, виявлено когнітивні моделі її формування та прагматичний потенціал. Наукова новизна полягає в тому, що вперше обґрунтовано доцільність комплексного аналізу австралійських фразеологізмів, який поєднує структурно-семантичний опис із когнітивним і комунікативно-прагматичним підходами. Установлено джерела й шляхи формування австралійської фразеології, доведено вплив концептуальних моделей на семантику й прагматику одиниць.

Матеріалом дослідження слугувала авторська картотека із 425 фразеологізмів, вибраних зі словників австралійського варіанта англійської мови, а також 3328 текстових фрагментів. Використано описовий метод, суцільну вибірку, елементи етимологічного аналізу, концептуальне моделювання, контекстологічний і функційний аналіз. Установлено, що культурний компонент фразеологізмів наявний у формі й семантиці. На лексичному рівні він репрезентований назвами ендеміків, ключовими словами культури, власними назвами, культурно значущими поняттями та функційно обмеженим лексиконом. Семантична насиченість формується взаємодією прямого й образного значень. Австралійська фразеологія сформувалася під впливом природних, історичних, соціальних і культурних чинників: адаптації до умов континенту, неформальності спілкування, мультикультурності суспільства та повсякденної діяльності австралійців. Її вирізняють образність, експресивність і структурна компресія. Домінантними сферами є ЛЮДИНА, ПРИРОДА й ПРОСТІР. Когнітивні механізми представлені метонімічними й метафоричними моделями, які систематизують досвід мовців і кодують його у внутрішній формі одиниць. Продуктивними є моделі «частина – ціле», «ознака – носій ознаки», «контейнер – вміст», а також образ-схеми вертикалі, горизонталі, контейнеру й руху. Когнітивна організація змісту зумовлює прагматичний потенціал фразеологізмів. Образність і культурна маркованість форми посилюють оцінність, емоційний вплив і ефективність одиниць у дискурсі. Практичне значення полягає у використанні результатів у курсах фразеології, когнітивної лінгвістики й прагматики.

2. The dissertation is devoted to the study of phraseological units of the Australian variant of epy English language from cognitive and communicative-pragmatic perspectives. The relevance of the research is determined by the need to study nationally marked phraseological units as cultural signs that reflect Australians' linguistic worldview, historical experience, and behavioural patterns. The aim of the research is to analyse the cognitive mechanisms underlying the formation of phraseological units and their communicative-pragmatic properties. To achieve this aim, the theoretical foundations of phraseological studies have been generalised; the sources, factors, and ways of phrase formation have been identified; the structural and semantic features of phraseology have been characterised; and the cognitive models of its formation and pragmatic potential have been revealed. The scientific novelty of the dissertation lies in the fact that, for the first time, the expediency of a comprehensive analysis of Australian phraseological units has been substantiated. This analysis combines structural-semantic description with cognitive and communicative-pragmatic approaches. The sources and mechanisms of formation of Australian phraseology have been established, and the influence of conceptual models on the semantics and pragmatics of these units has been demonstrated. The research material consists of the author’s card index of 425 phraseological units selected from dictionaries of the Australian variant of the English language, as well as 3,328 text fragments. The study applies the descriptive method, continuous sampling, elements of etymological analysis, conceptual modelling, contextual analysis, and functional analysis. It has been established that the cultural component of phraseological units is present in both their form and semantics. At the lexical level, it is represented by the names of endemic species, key cultural words, proper names, culturally significant concepts, and functionally restricted vocabulary. Semantic richness arises from the interaction between direct and figurative meanings. Australian phraseology developed under the influence of natural, historical, social, and cultural factors, including adaptation to the continent's conditions, informal communication, the multicultural nature of Australian society, and the everyday activities of Australians. It is characterised by imagery, expressiveness, and structural compression. The dominant spheres are HUMAN, NATURE & SPACE. Cognitive mechanisms are represented by metonymic and metaphorical models that systematise speakers’ experience and encode it in the inner form of phraseological units. Productive models include “part – whole”, “feature – bearer of the feature”, “container – content”, as well as the image schemas of verticality, horizontality, container, and movement. The cognitive organisation of meaning determines the pragmatic potential of phraseological units. The imagery and cultural markedness of their form enhance evaluativeness, emotional impact, and the effectiveness of these units in discourse. The practical significance of the research lies in the possibility of using its results in courses on phraseology, cognitive linguistics, and pragmatics.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Козлова Т. О., Полєжаєв Ю. Г., Салій О. Г. Зовнішні та внутрішні стимули розвитку фразеології англійської мови в Австралії. Мова. Література. Фольклор. 2020. №1. Ч.1. С . 109–116.
- Полєжаєв Ю. Г. Фразеологія як об'єкт поліаспектного вивчення. Нова філологія. 2021. № 81. Том II. С. 82 – 88.
- Полєжаєв Ю. Г. Австралійські фразеологізми з автохтонним компонентом: соціолінгвістичний та лінгвокогнітивний аспекти. Закарпатські філологічні студії. 2021. №18 С 129–136.
- Полєжаєв Ю. Г. Поліаспектне дослідження фразеології австралійського національного варіанта англійської мови. Мова. Література. Фольклор. 2024. №2 С. 27–38.
- Kozlova T., Polyezhayev Y. A Cognitive-Pragmatic Study of Australian English Phraseology. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. 2022. Volume 12, Issue 1. P 85–93.
- Kozlova T.O., Polyezhayev Y. G. Patterns of Semantic Variations in Phraseology. International scientific and practical conference "Challenges of Philological Sciences, Intercultural Communication and Translation in Ukraine and EU Countries": conference proceedings, October 30-31, 2020 Venice: Ca' Foscari University of Venice, 2020. P. 191–193.
- Полєжаєв Ю. Г. Номінативна ефективність фразеології австралійського варіанту англійської мови. Іноземна філологія у XXI столітті: матеріали XIII Міжнародної наукової конференції (6 листопада 2020 р.) Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2020. С. 59–62.
- Полєжаєв Ю. Г. Фразеологія з автохтонним компонентом в австралійському варіанті англійської мови. Граматичні читання – XI : матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції 13–14 травня 2021 року Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2021. С. 196 – 198.
- Козлова Т. О., Полєжаєв Ю. Г., Шимянова М. В. Space-Time Conceptual Synergy in Australian and New Zealand English Phraseology. Синергетика у філологічних дослідженнях: тези доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. С. 48.
- Polyezhayev Yu.G. Australian phraseology: historical dynamics and sources of enrichment. Іноземна філологія у XXI столітті: матеріали XIII Міжнародної наукової конференції (4-5 листопада 2021 р.). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2021.С.79–81.
- Polyezhayev Yu. Australian idioms in mass media communication. Іноземна філологія у XXI столітті : тези доповідей XIV Міжнародної наукової конференції (25 листопада 2022 року). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2022. С. 99–101.
- Kozlova T. O, Polyezhayev Y. G. Plurinational English from the Perspectives of Comparative Linguistics and Variationist Sociolinguistics. Issues of Modern and Contrastive Linguistics, Comparative Literature and Translation: Proceedings of international scientific-practical conference 19–20 May 2023 Urgench: Urgench State University, 2023. P. 3–8.
- олєжаєв Ю.Г. Фразеологія та етнокультурна детермінація австралійського англійськомовного дискурсу. Іноземна філологія у XXI столітті : тези доповідей міжнародної наукової конференції (24 листопада 2023 р.) Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. С. 91–94

- Полєжаєв Ю.Г. Роль вивчення фразеології національних варіантів англійської мови у формуванні професійної компетенції філолога. Peculiarities of training philology students for professional self-fulfillment : scientific and pedagogical internship, July 29 – September 8, 2024 Włocławek: Cuiavian University in Włocławek, 2024. С 56–60.
- Полєжаєв Ю. Г. Проблеми інвентаризації фразеології австралійського варіанта англійської мови. Іноземна філологія у XXI столітті : матеріали XVI Міжнародної наукової конференції (22 листопада 2024 р.). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2024.С. 73–76.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0113U000807

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козлова Тетяна Олегівна
2. Tetyana Kozlova

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.02.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5879-6054

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гарбера Ірина Володимирівна
2. Iryna Harbera

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-5365-054X

Додаткова інформація:
https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=4uelEvoAAAAJ&authuser=1&scilu=&scisig=AMD79ooAAAAAXKNGNTc6zP42eScg9RP9WpPSeo-flnQR&gmla=AJsN-F7YSo8-S54wTEZtJErtOymH8iAyn5iTMkWqSV-G3Qw6M8RSxDdpayfqGIyoAoSoBXFR3Dc7C-Jx7R3jI4L0mckP-JBBXft1tQo4JlHXHLL-8CEmsGTA0iFRGWXSpFnxnU2IHK6xEjcw5S0gvfzdkHmBd1xksA&sciund=4831750416097565801

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бігунова Наталя Олександрівна
2. Natalia O. Bihunova

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9460-9700

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: AAG-7294-2019; Scopus Author ID: 57216730731; https://scholar.google.com/citations?user=42YMD7EAAAAJ&hl=ru

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приходько Ганна Іллівна
2. Hanna Prihodko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6220-5333

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57219147819; Web of Science Researcher ID: AAG-6472-2019; https://scholar.google.com.ua/citations?user=3nDDfQoAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Галуцьких Ірина Анатоліївна
2. Iryna Galutskikh

Кваліфікація: д.філол.н., доц., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4263-942X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Веремчук Ельдар Олександрович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Веремчук Ельдар Олександрович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Дребезов Денис Олегович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна